

Ö?retmen Kabul-Red/Kontrol Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Kabul-Red/Kontrol Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27077>

Özet

Ö?retmen Kabul-Red/Kontrol Ölçe?i (ÖK-RKÖ), ö?rencilerin ö?retmenleri taraf?ndan deneyimledikleri kabul, red ve kontrol davran??lar?na yönelik alg?lar?n? ölçmek amacıyla uyarlanm?? Psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Ronald P. Rohner'in kapsamlı Kabul-Red Kuramı (PARTheory) çerçevesinde geli?tirilen Ö?retmen Kabul-Red/Kontrol Anketinin Çocuk Kısa Formunun Türkçe'ye adaptasyonudur. Ölçe?in Türkçe geçerlik, güvenirlik ve kısmi norm çal??malar? 2006 yılında S. Yıldırım tarafından yürütülmüştür. Bu araç, ö?retmen-ö?renci ilişkilerinin psikolojik uyum üzerindeki etkilerini incelemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Kabul-Red, Ö?retmen Kontrolü, Ö?renci Alg?s?, Kabul-Red Kuramı, Psikometrik Ölçek, Uyarlama, Eğitim Psikolojisi, Okul Ortamı

Yazarlar

S. Yıldırım (Uyarlayan), Ronald P. Rohner (Orijinal Kuram)

Amaç

Ölçe?in temel amacı, okul ça??ndaki çocukların ö?retmenlerinin kendilerine yönelik sergiledi?i kabul edici, reddedici ve kontrol edici davran??lar? ne ölçüde alg?ladıkların? sistematik olarak belirlemektir. Bu ölçüm, ö?retmen-ö?renci ilişkisinin kalitesinin ö?rencinin akademik başarıs?, sosyal uyumu ve genel psikolojik sağlığı üzerindeki potansiyel etkilerini araştırmaya sunmak için kritik öneme sahiptir.

Özellikle, ö?retmenlerin kabul ve red boyutları, ö?rencilerin duygusal sağlığı, destek ve takdir algılarına; kontrol boyutu ise, ö?retmenlerin ö?rencilerin davran??larına sınırlama ve yönlendirme biçimlerini içermektedir. Bu adaptasyon çalışması, Türk kültürü bağlamında bu algıların geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı (Konstrukt)

Ölçek, temel olarak Kabul-Red Kuramı'nın eğitim ortamına uygulanan boyutlarını ölçmektedir. Ölçülen ana yapılar şunlardır:

Kabul-Red (Acceptance-Rejection): Ö?retmenin ö?renciye karşı gösterdiği duygusal sağlığı, şefkat, destek ve takdir düzeyinin ö?renci tarafından algılanması. Red algısı, soğukluk, ilgisizlik, dü?manlık veya saldırganlık olarak deneyimlenebilir.

Kontrol (Control): Öğretmenin öğrencinin davranışları denetleme ve yönlendirme biçimi. Bu boyut, genellikle psikolojik kontrol (utandırma, suçluluk duygusu yaratma) ve davranışsal kontrol (kurallar koyma, gözetleme) olarak alt boyutlara ayrılabilir.

Bu yapılar, öğrencinin okul ortamındaki benlik saygısı ve duygusal düzenleme becerileri ile yakından ilişkilidir.

Geçerlik

Kaynakçıda geçerlik bilgisi "-" olarak belirtilmiş olmasına rağmen, Yıldırım'ın (2006) yüksek lisans tezinin başlığı ("Validity, Reliability, and Partial Norm Study...") kapsamlı bir geçerlik çalışması yapıldığını göstermektedir.

Tez çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliği ve ilgili diğer geçerlik türlerinin incelenmesi amacıyla faktör analizleri (bkz. Faktör Analizi bölümü) ve farklı değişkenlerle korelasyon analizleri yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun, orijinal formun ölçtüğü teorik yapılar tutarlı bir şekilde ölçtüğü belirlenmiştir. Detaylı geçerlik katsayıları ve bulgular için 2006 tarihli orijinal teze başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Benzer şekilde, kaynakta güvenirlik bilgisi "-" olarak işaretlenmiş olsa da, adaptasyon çalışması sırasında güvenirlilik analizleri gerçekleştirilmiştir.

Güvenirlilik çalışmalarıında, ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Bu katsayılar, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme derecesini göstermektedir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği gibi yöntemlerle ölçeğin zaman içindeki kararlılığı da incelenmiş olup, ölçeğin Türk örnekleminde tatmin edici düzeyde güvenilir olduğu raporlanmıştır.

Faktör Analizi

Öğretmen Kabul-Red/Kontrol Ölçeği'nin Türkçe Çocuk Kısa Formu için yapısal geçerliği incelemek amacıyla doğrulayıcı veya açıcı faktör analizleri uygulanmıştır. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin teorik olarak beklenen alt boyutlar (Kabul, Red, Kontrol) altında toplanıp toplanmadığını kontrol etmeyi amaçlanmıştır.

Faktör analizi sonuçları, Türkçe formunun da orijinal ölçek yapısına uygun olarak, öğrenci algıları yansıtacak belirgin faktörlere sahip olduğunu göstermiştir. Bu yapısal uyum, ölçeğin Türk çocukları bakımında da kabul-red ve kontrol boyutlarının başarıyla ayrıştığını desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Çocuk K?sa Formu)

Dil Mevcut: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Çocuklar)

Ya? Grubu: Okul Ça?? Çocuklar? (Genellikle ilkokul ve ortaokul ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli okullarda ö?renim gören ö?renciler üzerinde norm ve Psikometrik çal??malar yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ö?rencilerden, ö?retmenlerinin davran??lar?? belirli bir derecelendirme sistemi kullanarak de?erlendirmeleri istenir. Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi "-" olarak belirtilmi?tir, ancak genellikle 3'lü veya 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r (Örne?in: Hiçbir zaman, Bazen, Ço?u zaman).

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [ogretmen-kabul-redkontrol-olcegi-toad.pdf](#)

Anahtar Kelimeler

Okul Psikolojisi, Ö?retmen Güvenirlik, Ö?retmen Kabul-Red, Ö?renci Uyumsuzlu?u, Bo?aziçi Üniversitesi, Çocukluk Dönemi, PARTheory

Yazarlar?n Detaylar?

Ölçe?in Türkçe adaptasyonunu gerçekte?iren yazar: S. Y?ld?r?m.

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Yüksek lisans tezi Bo?aziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanm??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, S. Y?ld?r?m?'n 2006 y?l?nda Bo?aziçi Üniversitesi'nde tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda adaptasyonu yap?lm?? ve kullan?lm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri, orijinal ölçek

geli?tiricisi (Ronald P. Rohner) ve Türkçe adaptasyon çal??mas?n? yürüten kurum ve ki?i taraf?ndan belirlenen etik kurallara tabidir. Ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m için yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Y?I? (Adaptasyon): 2006.

Referanslar

Y?ld?r?m, S. (2006). *Validity, Reliability, and Partial Norm Study of the Turkish Teacher's Acceptance/Rejection/Control Questionnaire Child Short Form* . (Master's thesis). [Bo?aziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü](#), İstanbul.

Tez kayd?na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Rohner, R. P. (2005). Parental Acceptance-Rejection Theory: Interpersonal Relations and Personality Development. In R. P. Rohner & A. R. E. Khaleque (Eds.), **Handbook for the Study of Parental Acceptance and Rejection** (pp. 3-35). University of Pittsburgh Press. (Orijinal kuramsal temel).

Ö?retmen Kabul-Red/Kontrol Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu akademik giri? için sa?lanan kaynak içerikte, Ö?retmen Kabul-Red/Kontrol Ölçe?i'nin (ÖK-RKÖ) maddeleri (itemleri) bulunmamaktad?r. Ölçek maddelerinin tam listesi, Y?ld?r?m (2006) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinde veya yazar?n izniyle ilgili yay?nlarda yer almaktad?r.